

RAAD VAN STATE, AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK

VIIe KAMER

A R R E S T

**nr. 217.834 van 9 februari 2012
in de zaak A. 196.318/VII-37.778.**

In zake : 1. Irma DE JONGHE
 2. Sabine COLPAERT
 3. Jan COLPAERT
 bijgestaan en vertegenwoordigd door
 advocaten Peter Flamey en Gregory Verhelst
 kantoor houdend te 2018 Antwerpen
 Jan Van Rijswijcklaan 16
 bij wie woonplaats wordt gekozen

tegen :

het VLAAMSE GEWEST, vertegenwoordigd door de Vlaamse
regering
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Filip Vincke
kantoor houdend te 8580 Avelgem
Kasteelstraat 13
bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van het beroep

1. Het beroep, ingesteld op 26 april 2010, strekt tot de
nietigverklaring van het besluit van de Vlaamse minister van Leefmilieu, Natuur
en Cultuur van 22 februari 2010 waarbij het beroep ingesteld tegen de beslissing
van de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (hierna : OVAM) van 27 juni
2007, waarbij deze beslist dat Irma De Jonghe, Sabine Colpaert en Jan Colpaert
niet aantonen dat zij conform de bepalingen van artikel 10, § 1, van het decreet van
22 februari 1995 betreffende de bodemsanering niet verplicht zijn om tot
bodemsanering over te gaan, ongegrond wordt verklaard, de beroepen beslissing
wordt bevestigd en wordt vastgesteld dat de verzoekende partijen niet aantonen dat

zij niet saneringsplichtig zijn conform artikel 105, § 1, 4°, van het decreet van 27 oktober 2006 betreffende de bodemsanering en bodembescherming.

II. Verloop van de rechtspleging

2. De verwerende partij heeft een memorie van antwoord ingediend en de verzoekende partijen hebben een memorie van wederantwoord ingediend.

Eerste auditeur Peter Provoost heeft een verslag opgesteld.

De verzoekende partijen hebben een verzoek tot voortzetting van het geding en een laatste memorie ingediend. De verwerende partij heeft een laatste memorie ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 19 januari 2012.

Kamervoorzitter Luc Hellin heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Tom Kloeck, die loco advocaat Peter Flamey verschijnt voor de verzoekende partijen, en advocaat Filip Vincke, die verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

Eerste auditeur Peter Provoost heeft een met dit arrest eensluidend advies gegeven.

Er is toepassing gemaakt van de bepalingen op het gebruik der talen, vervat in titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973.

III. Feiten

3.1. De verzoekende partijen zijn de onverdeelde eigenaars van een stuk grond gelegen aan de Bredestraat 20 te Hemiksem, kadastraal gekend als Sectie C, nrs. 2/A/2, 2/W en 38/C/2. Ze zijn eigenaar geworden van een deel van de grond in 1982 en van de volledige grond in 2002. Op het terrein wordt sinds 1952 een tankstation uitgebaat, aanvankelijk door de broers Joseph en André Colpaert samen, na het overlijden van die eerste door André Colpaert alleen, en vanaf 1986 door opeenvolgende huurders.

3.2. Naar aanleiding van een overdracht van handelshuur tussen huurders in 2003 wordt eerst een oriënterend en vervolgens een beschrijvend bodemonderzoek uitgevoerd.

Met een brief van 24 januari 2005 laat OVAM aan de exploitant van het tankstation weten dat zij het beschrijvend bodemonderzoek conform verklaart aan de bepalingen van het decreet van 22 februari 1995 betreffende de bodemsanering (hierna : bodemsaneringsdecreet). OVAM verzoekt de exploitant om binnen een termijn van vijf maanden een bodemsaneringsproject voor te leggen voor het betrokken terrein, dat aangetast is door een historische bodemverontreiniging met minerale olie en aromaten in het grondwater, die een ernstige bedreiging vormt.

Op 27 februari 2006 verklaart OVAM het in opdracht van de exploitant ingediende bodemsaneringsproject conform aan de bepalingen van het bodemsaneringsdecreet.

3.3. Inmiddels wensen de verzoekende partijen de grond te verkopen. Op 24 oktober 2006 melden ze de voorgenomen overdracht aan OVAM, en bezorgen daarbij een geactualiseerd oriënterend bodemonderzoek, dat daarna op vraag van OVAM nog wordt aangevuld.

3.4. Met een brief van 17 april 2007 maant OVAM de verzoekende partijen op grond van artikel 38, § 1, van het bodemsaneringsdecreet aan om een beschrijvend bodemonderzoek uit te voeren. OVAM deelt mee dat er sprake is van een gemengde bodemverontreiniging en dat de geplande overdracht voorlopig niet kan plaatsvinden.

Die brief luidt onder meer als volgt :

"Vrijstelling saneringsverplichting

Het bodemsaneringsdecreet voorziet in twee mogelijkheden om vrijstelling te verkrijgen van de verplichting om het beschrijvend bodemonderzoek (en de verdere bodemsanering) uit te voeren. Meer bepaald bent u niet verplicht om in te gaan op deze aanmaning, indien u aantoont:

- ofwel dat u voldoet aan de voorwaarden van het zogenaamde statuut van onschuldig bezit. Voor gemengde en nieuwe bodemverontreiniging worden deze voorwaarden bepaald in artikel 10, § 2 van het bodemsaneringsdecreet.
- ofwel dat u niet de saneringsplichtige persoon bent bedoeld in artikel 10, § 1 van het bodemsaneringsdecreet.

Let wel, als u zich niet beroept op de eerste mogelijkheid en uitsluitend op basis van de tweede mogelijkheid vrijstelling van uw saneringsplicht bekomt, kan de overdracht plaatsvinden, maar zal de OVAM de verwerver na de overdracht kunnen aanspreken om over te gaan tot bodemsanering van de reeds vastgestelde bodemverontreiniging. Het is daarom aangewezen dat u zich in ieder geval ook beroept op de eerste vrijstellingsmogelijkheid.

(...)

Verplichtingen in het kader van de overdracht

Indien u niet voldoet aan de voorwaarden zoals aangegeven onder 'Vrijstelling saneringsverplichting', kan de door u voorgenomen overdracht niet plaatsvinden voor u overeenkomstig artikel 38, § 2 van het bodemsaneringsdecreet voor de gemengde bodemverontreiniging waarvoor dient overgegaan te worden tot het opstellen van een bodemsaneringsproject:

- jegens OVAM de verbintenis bent aangegaan de bodemsaneringswerken uit te voeren.
- financiële zekerheden heeft gesteld overeenkomstig artikel 29 van het bodemsaneringsdecreet".

3.5. De verzoekende partijen antwoorden met een brief van 9 mei 2007 dat ze "niet de saneringsplichtige personen zijn zoals bedoeld in art. 10 § 1 van het bodemsaneringsdecreet".

3.6. Met brieven van 27 juni 2007 meldt OVAM aan de verzoekende partijen dat zij niet aantonen dat zij conform de bepalingen van artikel 10, § 1, van het bodemsaneringsdecreet niet verplicht zijn om tot bodemsanering over te gaan. Verwijzend naar de aanmaning van 17 april 2007, herhaalt OVAM dat de overdracht niet kan plaatsvinden alvorens de overdragers overeenkomstig artikel 38, § 2, van het bodemsaneringsdecreet jegens haar de verbintenis hebben aangegaan de bodemsaneringswerken uit te voeren en financiële zekerheden hebben gesteld overeenkomstig artikel 29 van het bodemsaneringsdecreet.

3.7. De verzoekende partijen stellen op 27 juli 2007 bij de Vlaamse regering beroep in tegen de beslissing van OVAM van 27 juni 2007.

Zij herhalen dat ze niet saneringsplichtig zijn conform artikel 10, § 1, van het bodemsaneringsdecreet. In ondergeschikte orde wijzen zij op het reeds conform verklaarde bodemsaneringsproject, opgesteld in opdracht van de exploitant/koper, die reeds begonnen is met de uitvoering van de bodemsaneringswerken.

3.8. Op 1 juni 2008 treedt het decreet van 27 oktober 2006 betreffende de bodemsanering en de bodembescherming (hierna : bodemdecreet) in werking en wordt het bodemsaneringsdecreet opgeheven.

3.9. De verzoekende partijen laten met een brief van 4 september 2008 aan de verwerende partij weten dat de grond inmiddels werd overgedragen aan de exploitant, met toestemming van OVAM. Zij leggen een kopie van de notariële verkoopsakte van 12 juni 2008 voor, alsook een kopie van het naar aanleiding van de overdracht door OVAM opgestelde bodemattest, waarin wordt verwezen naar het op 27 februari 2006 conform verklaarde bodemsaneringsproject, naar een aangegane verbintenis jegens OVAM om de bodemsaneringswerken uit te voeren en naar daartoe gestelde financiële zekerheden.

3.10. In een brief van 13 oktober 2008, gericht aan de verwerende partij, stelt OVAM wat volgt :

"Aangezien de overdracht van de betreffende grond reeds heeft plaatsgevonden met naleving van de overdrachtsbepalingen, is de OVAM van oordeel dat onderhavig beroep zonder voorwerp is geworden. Beroepers hebben dus geen belang meer bij onderhavig beroep. Daarom verzoekt de OVAM u om het beroepschrift niet te willen inwilligen doch dit zonder voorwerp te willen verklaren".

3.11. In een e-mail van 17 februari 2009 bevestigt OVAM nogmaals dat de overdracht heeft plaatsgevonden "met naleving van de toenmalig geldende bepalingen van het bodemsaneringsdecreet".

3.12. De verwerende partij vraagt met een brief van 19 februari 2009 aan de verzoekende partijen of zij hun beroep wensen in te trekken, gelet op het feit dat de overdracht van de grond reeds heeft plaatsgevonden met toestemming van OVAM.

3.13. De raadman van de verzoekende partijen antwoordt als volgt :

"Persoonlijk meen ik dat het aangewezen is dat de OVAM haar beslissing intrekt, gezien de betrokken grond inmiddels werd overgedragen en dat dit gebeurde nadat de OVAM zelf hiervoor de toelating heeft verleend.

Technisch-juridisch is het natuurlijk verschillend met de stelling dat cliënten geen belang meer zouden hebben bij het ingediende beroep.

Cliënten hebben er nog wel belang bij, dit is niet meer het geval als OVAM het betrokken besluit intrekt.

Indien u de OVAM daarvan kon overtuigen, zou ik zeer dankbaar zijn".

3.14. Op 22 februari 2010 verklaart de Vlaamse minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur het beroep van de verzoekende partijen tegen de beslissing van OVAM van 27 juni 2007, waarin deze beslist dat de verzoekende partijen niet aantonen dat zij conform de bepalingen van artikel 10, § 1, van het bodemsaneringsdecreet niet verplicht zijn om tot bodemsanering over te gaan, ongegrond, bevestigt de minister de beroepen beslissing en oordeelt zij dat de

verzoekende partijen "niet aan(tonen) dat zij niet saneringsplichtig zijn conform artikel 105, §1, 4° Bodemdecreet".

Dit is het bestreden besluit.

IV. Ontvankelijkheid van het beroep

Ambtshalve exceptie

4. Het met het onderzoek van de voorliggende zaak belaste lid van het auditoraat heeft in zijn verslag geoordeeld dat de verzoekende partijen geen belang meer hebben, gelet op de overdracht van het onroerend goed met toestemming van OVAM, waarbij de overnemer zich heeft verbonden de bodemsanering uit te voeren en de vereiste financiële zekerheden heeft gesteld.

5. In hun laatste memorie voeren de verzoekende partijen aan dat zij wel degelijk over het rechtens vereiste actueel belang beschikken bij hun annulatieberoep. Zij wijzen er op dat het niet aan de Raad van State toekomt om in de plaats van het bestuur te beslissen over de ontvankelijkheid van een administratief beroep, maar dat hij slechts kan nagaan of de beslissingen die daarover werden genomen door de overheid naar recht verantwoord kunnen worden en dat klaarblijkelijk de verwerende partij zelf van oordeel was dat de verzoekende partijen nog een belang hadden bij hun administratief beroep. Zij zijn van oordeel dat de Raad van State in elk geval het bestreden besluit uit het rechtsverkeer moet verwijderen, zelfs wanneer zou komen vast te staan dat de uitspraak omtrent hun saneringsplicht elk rechtsgevolg zou hebben verloren, aangezien in het bestreden besluit een aantal feitelijke vaststellingen worden gedaan op grond waarvan zij geïdentificeerd worden als saneringsplichtigen. Het gegeven dat de saneringsplicht inmiddels werd overgenomen door de koper, zodat de overdracht met inachtneming van de vereisten van het bodemsaneringsdecreet kon plaatsvinden, neemt volgens hen niet weg dat zij saneringsplichtig blijven op grond van het bestreden besluit en dat zij bijgevolg opnieuw zouden kunnen

worden aangemaand tot bodemsanering door OVAM. Enkel indien duidelijk uit een arrest van de Raad van State zou blijken dat hun aanwijzing als saneringsplichtigen geen enkel rechtsgevolg meer kan hebben, inzonderheid de onmogelijkheid om hen nog aan te spreken tot bodemsanering, kan volgens de verzoekende partijen gesteld worden dat zij geen belang meer hebben bij hun vordering. Voorts betogen zij dat niet valt uit te sluiten dat de feitelijke beoordelingen in het bestreden besluit, zoals de vaststelling dat de bodemverontreiniging niet volledig tot stand is gekomen gedurende de exploitatie door de exploitant/koper, worden aangegrepen door een derde teneinde hen aansprakelijk te stellen voor de bodemverontreiniging. Ten slotte stellen zij dat de verwerende partij niet enkel gevat was door een ontvankelijk administratief beroep, maar dat zij in het kader van dat beroep ook uitspraak kon doen over het onschuldig grondbezit. De verzoekende partijen drukken hun wens uit om, nu zij ten onrechte worden aangewezen als saneringsplichtigen, te vernemen of zij in aanmerking komen voor vrijstelling van saneringsplicht.

Beoordeling

6. Artikel 38 van het bodemsaneringsdecreet, van toepassing tot 1 juni 2008, luidde als volgt :

"§ 1. Indien OVAM op grond van een oriënterend bodemonderzoek of van het register van de verontreinigde gronden van oordeel is dat er ernstige aanwijzingen zijn dat een grond als bedoeld in artikel 37, § 1 is aangetast door bodemverontreiniging die is tot stand gekomen na de inwerkingtreding van dit decreet en die de bodemsaneringsnormen overschrijdt of dreigt te overschrijden, maant OVAM binnen zestig dagen na de melding van de overdracht de overdrager aan om een beschrijvend bodemonderzoek uit te voeren.

Indien OVAM deze aanmaning niet binnen zestig dagen na de melding heeft gegeven, kan de overdracht plaatsvinden, onverminderd de mogelijkheid om de andere bepalingen van dit decreet later toe te passen.

§ 2. Indien uit het beschrijvend bodemonderzoek of uit het register der verontreinigde gronden blijkt dat de bodemsaneringsnormen overschreden zijn, kan de overdracht niet plaatsvinden voor de overdrager :

- a) een bodemsaneringsproject heeft opgesteld dat ontvankelijk en volledig is;
- b) jegens OVAM de verbintenis heeft aangegaan de

bodemsaneringswerken uit te voeren; en

c) financiële zekerheden heeft gesteld overeenkomstig artikel 29.

Zolang er geen bodemsaneringsnormen vastgesteld zijn, zijn de bepalingen van de vorige paragrafen van overeenkomstige toepassing indien de bodemverontreiniging een ernstige bedreiging vormt.

§ 3. De overdrager is niet verplicht om op de aanmaning tot het uitvoeren van een beschrijvend bodemonderzoek in te gaan, indien hij aantoont dat hij conform de bepalingen van artikel 10 niet verplicht is om tot bodemsanering over te gaan.

De overdrager deelt per aangetekend schrijven zijn gemotiveerd standpunt hieromtrent, op straffe van verval, binnen dertig dagen na ontvangst van de aanmaning van OVAM mee.

Indien OVAM binnen zestig dagen na ontvangst van het standpunt haar beslissing, dat de overdrager niet aantoont dat hij conform de bepalingen van artikel 10 niet verplicht is om tot bodemsanering over te gaan, aan de overdrager heeft meegedeeld, dan kan de overdracht niet plaatsvinden.

Indien OVAM binnen zestig dagen na ontvangst van het standpunt aan de overdrager :

a) geen beslissing heeft meegedeeld of;

b) de beslissing heeft meegedeeld dat de overdrager aantoont dat hij voldoet aan de voorwaarden van artikel 10,

dan kan de overdracht plaatsvinden.

§ 4. In de akte houdende overdracht van de gronden vermeldt de instrumenterende ambtenaar of de bepalingen van dit artikel werden toegepast".

Artikel 40, § 1, van dat decreet, luidde als volgt :

"§ 1. De verplichtingen die de overdrager krachtens de artikelen 37 tot en met 39 moet vervullen om tot de overdracht te kunnen overgaan, kunnen, met toestemming van de overdrager, vervuld worden door de verwerver. De overdrager of de verwerver melden aan OVAM dat zij wensen gebruik te maken van deze mogelijkheid. Zij voegen bij deze melding een kopie van de overeenkomst terzake".

7. Door OVAM is op 13 oktober 2008 bevestigd dat "de overdracht van de betreffende grond reeds heeft plaatsgevonden met naleving van de overdrachtsbepalingen". De exploitant/koper, die reeds begonnen is met de bodemsaneringswerken, heeft jegens OVAM de verbintenis aangegaan om, overeenkomstig het conform verklaarde bodemsaneringsproject, de bodemsanering uit te voeren en heeft financiële zekerheden gesteld tot waarborg van die verbintenis.

In het licht van de toepassing van artikel 38 van het bodemsaneringsdecreet, is de vraag of de verzoekende partijen aantonen dat zij conform de bepalingen van artikel 10 van dat decreet niet verplicht zijn om tot bodemsanering over te gaan, dan ook niet langer aan de orde.

De verzoekende partijen maken evenmin aannemelijk dat zij op grond van het bestreden besluit alsnog door OVAM zouden kunnen worden aangemaand tot het uitvoeren van bodemsaneringswerken op de betrokken grond, gelet op de voormelde verbintenis van de koper en de tot waarborg daarvan gestelde financiële zekerheden.

Bijgevolg hebben de verzoekende partijen geen rechtstreeks en actueel belang meer dat het bestreden besluit uit het rechtsverkeer wordt verwijderd.

Voor zover de verzoekende partijen aanvoeren dat op grond van de feitelijke vaststellingen in het bestreden besluit een aansprakelijkheidsvordering wegens bodemverontreiniging tegen hen zou kunnen worden ingesteld, is dit een onrechtstreeks belang bij het onderhavige annulatieberoep, dat niet is verbonden aan het uit het rechtsverkeer verwijderen van een rechtshandeling, maar aan het gegrond horen bevinden van een middel of het horen vaststellen van een feit. Dergelijk onrechtstreeks belang volstaat echter niet voor een ontvankelijk annulatieberoep.

Het beroep is onontvankelijk bij gebrek aan belang.

BESLISSING

1. De Raad van State verwierpt het beroep.

2. De verzoekende partijen worden verwezen in de kosten van het beroep tot nietigverklaring, begroot op 525 euro, elk voor een derde.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van negen februari tweeduizend en twaalf, door de Raad van State, VIIe kamer, samengesteld uit:

Luc Hellin,	kamervoorzitter,
Eric Brewaeys,	staatsraad,
Peter Sourbron,	staatsraad,
bijgestaan door	
Yves Depoorter,	toegevoegd griffier.

De griffier

De voorzitter

Yves Depoorter

Luc Hellin